

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

GUIDELINES FOR DEVELOPING INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL

ADMINISTRATORS IN THE SECONDARY EDUCATIONAL

SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 1

Received: June 13, 2024

Revised: September 16, 2024

Accepted: September 23, 2024

วิศิษฎ์ มาแย้ม^{1*} ธาดา สิทธิธาดา²

Wisit Mayam^{1*} Thada Siththada²

¹ นิสิตระดับมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประเทศไทย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประเทศไทย

^{1,2} Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: s63561802033@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 59 แห่ง โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูล สถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และ 3) ครูสายงานการสอน รวมทั้งสิ้น จำนวน 177 คน และผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมตามจุดเด่นของสถานศึกษา 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จัดสรรทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในปฏิบัติงาน 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร และพร้อมสนับสนุนการดำเนินงานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา

4) ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารมีการตั้งเป้าหมายขององค์กรและมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนที่สามารถถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงานสู่บุคลากรได้ และ 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสร้างค่านิยมในองค์กรที่มีอัตลักษณ์ขององค์กรชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวของบุคลากร

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the level of innovative leadership of school administrators in the Secondary Education Service Area Office 1, and 2) to propose guidelines for developing innovative leadership among these administrators. The sample for the study comprised 59 schools under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, with three informants selected from each school, consisting of 1) school directors, 2) deputy directors, and 3) teaching staff, totaling 177 participants. Additionally, five experts were selected based on specific criteria using purposive sampling as key informants during interviews. The research instruments were questionnaires and interviews. The statistics used for quantitative data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative data were analyzed using content analysis. The research findings revealed that the innovative leadership of school administrators in the Secondary Education Service Area Office 1 was at a high level. An aspect with the highest mean was vision. The guidelines for developing innovative leadership among school administrators were categorized into five aspects: 1) Vision: Administrators possess the knowledge and ability to analyze educational trends to establish appropriate visions, missions, and goals aligned with the strengths of the school. 2) Information Technology Utilization: Resources and facilities are allocated to enhance the use of technology in operations. 3) Creative Thinking: Administrators listen to staff opinions and support initiatives based on staff feedback. 4) Teamwork: Administrators set clear organizational goals and operational guidelines that can be effectively communicated to staff. 5) Innovative Organizational Culture: Administrators cultivate organizational values that clearly define the school's identity, guiding staff behavior.

Keywords: Guidelines for the development of innovative leadership, School Administrators., the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1

บทนำ

ปัจจุบัน สังคมไทยเคลื่อนตัวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน เราต่างก็มีชีวิตอยู่ในโลก ที่สภาพแวดล้อมไปด้วยความเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีคนเรียกกันว่า VUCA คือ ผันผวน (Volatile) ไม่แน่นอน (Uncertain) ซับซ้อน (Complex) และคลุมเครือไม่ชัดเจน (Ambiguous) แน่นอนว่าโลกของเรานั้นไม่เหมือนเดิม โดยเฉพาะด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสารสนเทศ ที่ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการศึกษาเป็นเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมในวันพรุ่งนี้ถูกกำหนดโดยทักษะและความรู้ที่ต้องการในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสของความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งด้านวิชาการ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพังได้ ต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันและกัน การดำรงชีวิตของคนในแต่ละประเทศมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้นำไปสู่สภาพการณ์ของการแข่งขันระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (เอมจิตร สมสืบ, 2561) และเมื่อเทคโนโลยีและแนวคิดแนวใหม่ กำลังทำให้ทุกสิ่งรอบตัวมีความแตกต่างออกไปในหลายด้าน ซึ่งหมายความว่าบริษัทและประเทศต่าง ๆ จะต้องเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับบริษัทอื่นทั่วโลกได้ ในประเทศไทยมีการแข่งขันมากขึ้น การวางแผนและนโยบายเพื่อช่วยให้เป็นผู้นำในแนวคิดใหม่ ๆ สิ่งนี้จะช่วยแก้ปัญหาและเติบโตต่อไป สิ่งสำคัญคือผู้นำจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์และคิดไอเดียใหม่ ๆ (อภิรักษ์ บุญผาชื่น, 2563)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดกระจายอำนาจในทางการบริหาร และระบบการจัดการศึกษา งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบริหารงานบุคคล และงานด้านบริหารทั่วไป โดยคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ในการบริหารจัดการการศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะความเป็นผู้นำ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้พัฒนาองค์กรและพัฒนางานให้ประสบความสำเร็จ ตามวิสัยทัศน์ให้ได้ (อำพร เรืองศรี, 2551) ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (innovative leaders) จึงเป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับผู้บริหารสถานศึกษาในสังคมยุคปัจจุบัน (เอมจิตร สมสืบ, 2561 อ้างถึงใน วสันต์ สุทธาวาส, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม กล่าวคือ ลักษณะของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จำเป็นต้องมีทักษะความเป็นผู้นำพิเศษ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้การบริหารบุคลากรและทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันได้ สนับสนุนให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ในงานของตนและทำงานร่วมกันได้ดี นอกจากนี้ยังช่วยให้โรงเรียนหรือองค์กรเกิดแนวคิดใหม่ ๆ เพราะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ และให้บริการที่ดีแก่ผู้คน การเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมทางการศึกษาส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรใน

โรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบไม่เพียงแต่งานของบุคลากรเท่านั้น แต่ยังรับผิดชอบระบบบริหารจัดการและรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองอีกด้วย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการสะท้อนผลการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาโรงเรียนในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

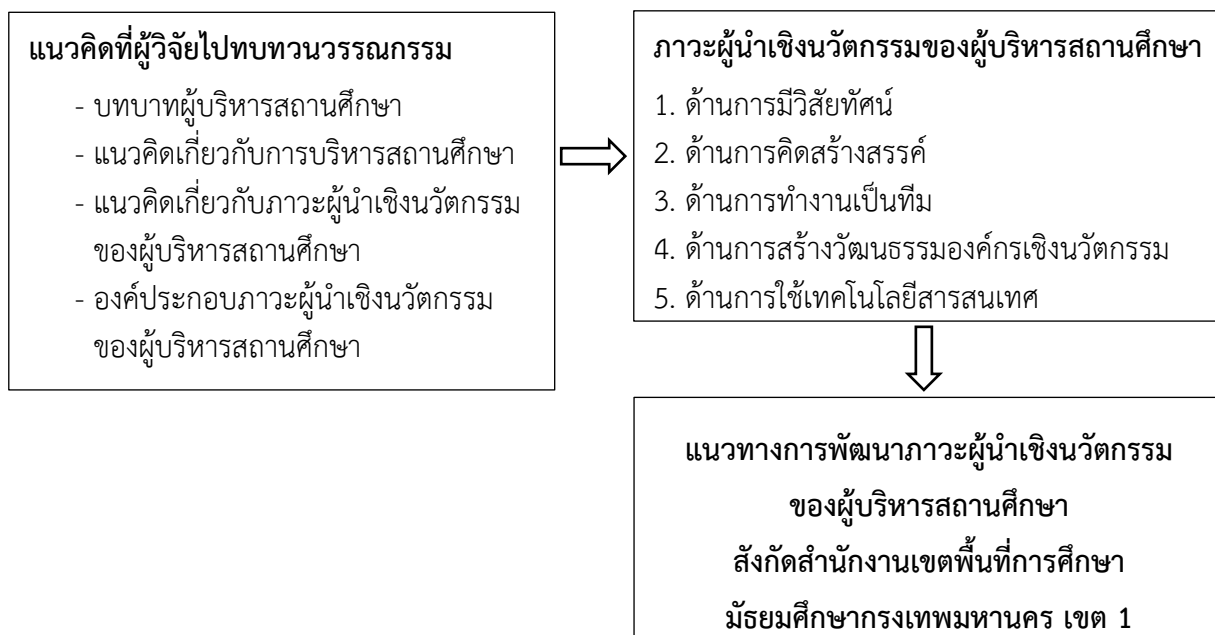
จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าในการบริหารงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะความเป็นผู้นำ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อกำหนดวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม เพื่อที่จะได้พัฒนาองค์กรและพัฒนางานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นอย่างไร หรืออยู่ในระดับใด เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1) การมีวิสัยทัศน์ ด้านที่ 2) การคิดสร้างสรรค์ ด้านที่ 3) การทำงานเป็นทีม ด้านที่ 4) การสร้างวัฒนธรรมขององค์กรนวัตกรรม และ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 แห่ง ประจำปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 59 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลในแต่ละแห่ง จำนวน 3 คน ประกอบไปด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และ 3) ครูสายงานการสอน 1 คน รวมทั้งสิ้น 177 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610)

1.3 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษาสูงสุด 4) ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 30 ข้อ จำแนกเป็นจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.891

1.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 177 คน โดยติดต่อประสานงานขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเองและส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ด้วยโปรแกรม google form และสร้าง QR Code ของแบบสอบถามแนบส่งผ่านระบบ AMSS ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พร้อมนำแบบสอบถามมาทำการลงทะเบียนเพื่อนำไปประเมินผลของข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1.5.1 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

1.5.2 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จากการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1)

การมีวิสัยทัศน์ ด้านที่ 2) การคิดสร้างสรรค์ ด้านที่ 3) การทำงานเป็นทีม ด้านที่ 4) การสร้างวัฒนธรรมขององค์กรนวัตกรรม และ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกทางการศึกษา 2) ประสบการณ์ปฏิบัติหน้าที่อย่างน้อย 5 ปี และ 3) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษาและนวัตกรรมทางการศึกษา

2.3 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งมีข้อความเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม (n=59)

ด้านการมีวิสัยทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.36	0.67	มาก
2. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.25	0.69	มาก
3. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.23	0.73	มาก
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม	4.22	0.71	มาก
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.27	0.71	มาก
รวม	4.27	0.70	มาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ด้านวิสัยทัศน์ สัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมตามจุดเด่นของสถานศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างองค์ความรู้ในการบริหารให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแผนตามวิสัยทัศน์ให้เชื่อมโยงกัน โดยจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับองค์กร โดยสร้างระบบการติดตามการประเมินผล โดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กำหนดกลไกการติดตามประเมินผลให้เป็นระบบและมีเอกภาพ และให้ระบบเชื่อมโยงกัน รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี ตลอดจนมีการสร้างนวัตกรรมแล้วนำมาใช้ในองค์กร เพื่ออำนวยความสะดวกรวดเร็วที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาสถานศึกษา

ด้านการคิดสร้างสรรค์ สัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรจะต้องมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในระบบการคิดวิเคราะห์ให้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบในเรื่องต่าง ๆ ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยข้อเท็จจริงและทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนวิธีแสวงหาความรู้ และนำมาปรับใช้เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ และนำกระบวนการวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ไปแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการองค์กรที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร และพร้อมสนับสนุนการดำเนินงานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ใช้คำถามที่ดี เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้บุคลากร ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระจากความคิดและความรู้สึกของตัวเอง

ด้านการทำงานเป็นทีม สัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารมีการตั้งเป้าหมายขององค์กรและมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนที่สามารถถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงานสู่บุคลากรได้ ให้ความสำคัญกับทุกคนในทีม เปิดโอกาสในการให้บุคลากรเสนอความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็น เคารพความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและมีเสมอภาคในองค์กร สื่อสารในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาและปรับปรุงประสิทธิภาพรูปแบบในการปฏิบัติงานดีขึ้น เพื่อตอบสนองแนวทางการปฏิบัติงาน มีการกระจายงานในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และอำนาจการตัดสินใจภายในขอบเขตที่กำหนดให้ผู้อื่นไปปฏิบัติ มอบหมายงานตามทักษะความสามารถ ความถนัดอย่างเหมาะสม และเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสามารถสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กรได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาองค์กร

ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม สัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารต้องสร้างค่านิยมในองค์กร (Core Value) ที่มีอัตลักษณ์ขององค์กรชัดเจนทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปได้ ยึดโยงบุคลากรในองค์กรเข้าไว้ด้วยกัน ช่วยสร้างเสริมคุณค่าในการทำงานและแรงบันดาลใจ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวของบุคลากร ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ใช้เป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม มีการจัดอบรม การสัมมนาให้แก่บุคลากรและผลักดันบุคลากรเพื่อการแสวงหาความรู้ ช่วยส่งเสริมให้การทำงานรวมพลังกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามัคคีช่วยให้ผลงานเป็นไปตามเป้าหมาย และได้มาตรฐาน

ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารต้องมีความทันสมัย สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่รวมถึงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาต้องมีความรู้พื้นฐานด้านนวัตกรรม และมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมที่นำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษา การบริหารจัดการภายในองค์กรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้เกิดประโยชน์ในด้านการจัดการระบบข้อมูลของบุคลากรและข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาและการปฏิบัติงานอื่น ๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อการสั่งการ การสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้มีการกำหนดทิศทางการทำงานภายใต้วิสัยทัศน์ ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า “เป็นองค์กรนวัตกรรมการจัดการศึกษาบนพื้นฐานความหลากหลาย สู่เป้าหมายความเป็นหนึ่ง” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยโชติ รอดหลง (2565) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร คือ ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรสามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นในการพัฒนา เปลี่ยนแปลงองค์กรไปในทิศทางที่ดีพัฒนาองค์กรให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยแก่บุคลากร มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและสร้างสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ใน

องค์กร อีกทั้งสามารถวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา พร้อมทั้งมีกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ ไปสู่แนวปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ขององค์กร ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ซึ่งพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ คือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์สร้างแรงจูงใจ มีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน การให้ความสำคัญกับค่านิยมอุดมการณ์ของโรงเรียนจากการมีส่วนร่วม มุ่งเน้นสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ มองเห็นภาพในอนาคตที่ดีกว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ พลเสนา (2564) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งพบว่า การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบแผนงานหรือโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีการบริหารที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กจะมีข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินงาน บรรยายภาควัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมจึงมีไม่มากนัก แต่ก็มุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมภายใต้บริบทโรงเรียนของตนเอง โรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการผลักดันให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาต่อยอดแนวคิดเชิงนวัตกรรม บรรยายภาควัฒนธรรมการทำงานมีความใกล้ชิด บุคลากรรู้สึกผ่อนคลาย ไม่ต้องเครียด โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ผู้บริหารมีระบบการบริหารที่เป็นมาตรฐาน ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นองค์กรเชิงนวัตกรรม มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมในสถานศึกษา ในการต่อยอดแนวคิดนวัตกรรม เปิดกว้างพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ซึ่งพบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่สามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในทุก ๆ ฝ่าย เกิดการพูดคุย ปรึกษาหารือ สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีพื้นที่ได้พบปะ เห็นหน้าและพูดคุยสื่อสารกัน จนเกิดรวบรวม เชื่อมโยง เกิดการพูดคุย ปรึกษาหารือ ระดมสมองความรู้ต่าง ๆ ผลักดันให้เกิดการจัดการความรู้ในองค์กรอย่างจริงจัง

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์

(2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ (3) ด้านการทำงานเป็นทีม (4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม (5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาจุดเด่นของสถานศึกษา ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) พบว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดวิสัยทัศน์สร้างแรงจูงใจสูงด้วยความเชื่อส่วนบุคคลมีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน การให้ความสำคัญกับค่านิยม คุณธรรมของโรงเรียนจากการมีส่วนร่วม มุ่งเน้นสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ

2.2 ด้านการคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการองค์กรที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ได้แนวคิดใหม่ ๆ หลากหลายแง่มุมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร พงษ์เนตร (2564) พบว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทุกคนได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน และส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นจนบรรลุตามเป้าหมาย พร้อมทั้งมีวิธีการกระตุ้นให้ครูมีทางเลือกที่หลากหลายในการทำงาน และผู้บริหารสถานศึกษายังมีทักษะการทำงานขั้นสูง มีความเชี่ยวชาญที่เกิดจากความรู้ และประสบการณ์และมีการวางแผนการทำงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์

2.3 ด้านการทำงานเป็นทีม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ส่วนใหญ่มีการบูรณาการความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็น เคารพความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและมีการสื่อสารภายในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาและปรับปรุงประสิทธิภาพรูปแบบในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ทำให้ให้บุคลากรรู้สึกมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าในการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร พงษ์เนตร (2564) พบว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา

เปิดโอกาสให้บุคลากรได้สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันและเปิดโอกาสให้บุคลากรปรึกษาหารือกันเพื่อพัฒนาระบบงานใหม่ ๆ สร้างความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานโดยมีการบูรณาการความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย สามารถกระตุ้นให้บุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีม เกิดการช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง

2.4 ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ส่วนใหญ่สามารถสร้างค่านิยมในองค์กร (Core Value) ที่มีอัตลักษณ์ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวของบุคลากร ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ใช้เป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม มีความเปิดกว้างยอมรับข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง รวมถึงการนำนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทบริหารจัดการในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยาภรณ์ พลเสนา (2564) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานของครูที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning & Sharing) เน้นการทำงานแบบร่วมมือ (Collaboration) ที่ไม่จำกัดเพียงแค่ครูภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือครูในระดับชั้นเดียวกันเท่านั้น แต่จะเป็นการร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมทำของครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาในลักษณะของเครือข่ายการเรียนรู้ครูนวัตกรรม (Teacher Innovation Network: TIN)

2.5 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ส่วนใหญ่มีความทันสมัย รับผิดชอบต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่รวมถึงเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา มีความรู้พื้นฐานด้านนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษา การบริหารจัดการภายในองค์กรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อการใช้งาน เพื่อประโยชน์ในด้านการจัดการระบบข้อมูลของบุคลากรและข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิชญา ประทุมมา (2566) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดนครราชสีมา ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติได้ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการให้จัดทำระบบงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน จัดเก็บเป็นฐานข้อมูลส่วนกลางและสามารถเชื่อมโยงนำข้อมูลไปใช้ได้ทันที

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ควรนำการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารต่อไป

1.2) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ควรมีการจัดสัมมนาครูและบุคลากร เพื่อส่งเสริมและพัฒนาด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในทุกด้าน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน และส่งเสริมการสื่อสารในองค์กรเพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาและปรับปรุงประสิทธิภาพรูปแบบในการปฏิบัติงานดีขึ้น

1.3) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีการจัดอบรมครูและบุคลากรในด้านของพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยการพัฒนาระบบเครือข่ายออนไลน์ภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่ออำนวยความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ควรนำการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ไปจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานและองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ก่อนดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

2.1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ผู้บริหารถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการวางแผน กำหนดขั้นตอนในการทำงาน และควบคุมความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการติดตามผลการปฏิบัติงานและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2.2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ผู้บริหารใช้เทคนิควิธีหรือเหตุผลในการแก้ไขข้อขัดแย้งในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารต้องเรียนรู้เทคนิควิธีการสื่อสารที่ชัดเจนกับบุคลากร ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคลากร เพื่อกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีการตกลงในทางแก้ปัญหาและกำหนดความรับผิดชอบในการแก้ไข้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

2.3) ด้านการทำงานเป็นทีม จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ผู้บริหาร มีความชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีการปฏิบัติงานขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารควรตั้งเป้าหมายขององค์กรและมีแนวทางการปฏิบัติงานชัดเจน ถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงานสู่บุคลากร ให้ความสำคัญกับทุกคนในทีม มีการกระจายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และมอบหมายงานตามทักษะความสามารถเพื่อการพัฒนาองค์กรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

2.4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ผู้บริหารมีการจัดอบรม การสัมมนาให้แก่บุคลากรและผลักดันให้บุคลากร แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและต่อยอดแนวคิดนวัตกรรม ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อนำความรู้มาพัฒนาและต่อยอดแนวคิดนวัตกรรมขององค์กร

2.5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ผู้บริหารจัดระบบข้อมูลของบุคลากรและข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีการนิเทศ กำกับติดตาม ระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกในการทำงานผ่านทางระบบออนไลน์ สามารถสั่งการการปฏิบัติงาน และจัดสรรทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมและครอบคลุมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้งหมด

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.

https://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor._2542pdf.pdf

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม

2566, จาก <https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542>.

- จีราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปิยาภรณ์ พลเสนา (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6 (1), 211.
- ปิยโชติ รอดหลง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิษณุ ประทุมมา. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 17 (2), น.276.
- ศิริพร พงษ์เนตร. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุริยา สรวงศิริ. (2564). องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. ใน การประชุมวิชาการ เสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิรักษ์ บุญผาชื่น. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม: การขับเคลื่อนองค์การสู่ความเป็นเลิศ. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 4 (3), 205-216.
- เอมจิตร สมสืบ. (2561). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา : การพัฒนาและทดสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์] ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำพร เรืองศรี. (2551). ระบบการศึกษาไทย. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 28, 2566, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/174101>